

УДК 069.02:[655.11-051 І.Федоров](477.83-25)“194”

ТВОРЕННЯ МУЗЕЮ ІВАНА ФЕДОРОВА У ЛЬВОВІ (1948–1949 рр.)

Ольга КОЛОСОВСЬКА

*Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника,
вул. В. Стефаника, 2, м. Львів, 79000, тел. (032) 276-77-53,
ел. пошта: rarebook@lsl.lviv.ua*

У науковий обіг впроваджуються архівні документи, що розкривають перипетії творення у Львові Музею книги та Музею Івана Федорова у 1940-х рр. У статті висвітлено напрями дослідження початкового етапу книгодрукування в Україні загалом та книжкової спадщини Івана Федорова зокрема. Виокремлено внесок А. Генсюрського в організацію Музею Івана Федорова та популяризацію книжкових пам'яток.

Ключові слова: бібліотека, музей, книгодрукування, стародрук, книжкова колекція, книжкова пам'ятка.

Музей книгодрукування чи іменний музей фундатора друкарства на українських землях Івана Федорова – явище для Львова, колиски українського друку, цілком очевидне і не викликає жодних застережень.

Відкриття Музею на правах окремого відділу Львівської картинної галереї (нині Львівська національна галерея мистецтв) відбулося в грудні 1977 р., а робота з формування книжкового зібрання тривала під час пошуково-експедиційних робіт працівників галереї упродовж другої половини 60-х та у 70-х роках ХХ ст.¹ Поділяючи думку наукового співробітника Музею Н. Маїк, що “музей – то особлива, цікава своїми перипетіями сторінка з життя міста”², спробуємо відстежити історію творення музею задовго до загальноприйнятої дати відкриття книжкової експозиції для поціновувачів мистецтва українського друкованого слова.

Історія організації музею не була однозначно простою. Озвучення ідеї вшанування друкарського подвижництва Івана Федорова відбулося у час святкування 500-річчя запровадження книгодрукування в Європі. З нагоди ювілею 25–29 жовтня 1940 р. у Львові відбувалася міжнародна наукова конференція, “присвячена винайденню друкарської техніки та окремим моментам її історії, тісніше пов'язаних з культурним розвитком України”³. Наукову конференцію ініціювала Львівська філія Бібліотеки АН УРСР (нині Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника), її безпосередніми промоутерами стали директор бібліотеки І. Зеленко та вчений секретар В. Віслоцький. Наукові засідання відбувалися у приміщенні бібліотеки. Окрім львівських бібліотекарів, до участі у конференції були запрошені відомі книгознавці

¹ Маїк Н. Деякі сторінки з історії музею Івана Федорова та федорівських семінарів // *Рукописна і стародрукована книга: міжнар. наук. конф., Львів, 23–25 квітня 2004*. – Львів, 2006. – С. 19.

² Там само.

³ Киселев Н. Пятисотлетие книгопечатания (Выставка и конференция во Львове) // *Историк-марксист* / Институт истории АН СССР; отв. ред. Ем. Ярославский. – Москва: Правда, 1941. – Кн. 1/89. – С. 100.

з Києва, Москви та Ленінграда. У рамках роботи конференції була організована велика книжкова виставка з фондів Бібліотеки академії наук та Наукової бібліотеки Львівського університету. Науковці також мали можливість ознайомитися з важливішими науковими та бібліотечними закладами міста, їх багатими книжковими фондами та організацією діяльності. Як окремі структурні підрозділи у складі Львівської філії бібліотеки Академії наук гості оглянули бібліотечні зібрання Оссолінеуму, Наукового товариства імені Шевченка, Студіону та родини Баворовських; ознайомилися з книжковими багатствами Наукової бібліотеки Львівського університету; книжковими та мистецькими надбаннями Національного музею у Львові. Дуже шкодували про те, що протягом обмеженого часу конференції не було змоги оглянути ще “низку дуже важливих і вагомих бібліотечних закладів”⁴, до яких, насамперед, зачислили бібліотеки галицьких монастирів. Саме книжкові багатства Львова та регіону, найімовірніше, стали підставою висловлених побажань “ознайомити з ними ширші кола шляхом видання друкованих каталогів та влаштування спеціальних виставок”⁵.

Насичена програма конференції, головним спрямуванням якої було висвітлення пам’яток книгодрукування часів Гутенберга та його послідовників, передбачала також обговорення окремих проблем діяльності та видавничого доробку Івана Федорова⁶.

“Іван Федорів у Львові” – тема доповіді Івана Крип’якевича, знаного історика, директора Філіалу Інституту історії АН УРСР та професора Львівського державного університету імені Івана Франка. Спираючись на ґрунтовний архівний матеріал, учений відтворив соціально-культурні процеси Львова другої половини XVI ст., висвітлив просвітницько-громадську діяльність братств, активну роль Львівського Успенського Ставропігійського братства у підтримці видавничих ініціатив Івана Федорова. І. Крип’якевич детально обговорив історію видання першої друкованої в Україні книги – “Апостола” 1574 р., а також привернув увагу до окремих моментів останнього періоду життя І. Федорова.

Видання Федорова були об’єктом наукових досліджень директора Національного музею, професора Львівського державного університету імені Івана Франка, відомого книгознавця Іларіона Свенціцького. У доповіді “Систематизація тематики кирилических стародрукованих книг” дослідник відстежив тісний зв’язок культури стародрукованої книги та рукописної книжкової традиції кінця XV – першої половини XVI ст. Підставою таких висновків стали докладні студії книжкової орнаментики та шрифтів, передовсім видань І. Федорова та його послідовників. І. Свенціцький окреслив динаміку розширення тематичного діапазону видавничої продукції початкового періоду друку: від богослужбових книг, полемічних, історичних до навчальних (граматик, букварів, словників).

Велике зацікавлення в учасників конференції викликала доповідь старшого наукового працівника Державної бібліотеки СРСР імені В. Леніна А. Зернової (Москва). Доповідачка особисто не була присутня на конференції – текст доповіді виголосив А. Генсьорський. “Новые данные относительно начала книгопечатания в Москве и на Украине” стосувалися, насамперед, окремих фактів діяльності І. Федорова: спалення його друкарні в Москві, долі типографічних матеріалів та їх подальшого використання у пізніших львівських виданнях.

⁴ Киселев Н. Пятисотлетие книгопечатания... – С. 109.

⁵ Там же.

⁶ Львівський філіал Бібліотеки Академії Наук УРСР. Наукова конференція, присвячена 500-річчю ювілею книгодрукування: порядок дня. Львів, 25–29 жовтня 1940 р. – Львів, 1940. – 8 с.

Окремі проблеми вивчення доробку І. Федорова, збереженості примірників його друку висвітлювали й інші доповідачі. Тому цілком логічною стала пропозиція головуючого на засіданні 28 жовтня 1940 р. директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР І. Зеленка ухвалити резолюцію щодо увіковічення пам'яті друкаря Івана Федорова. Учасники конференції одногосно висловили пропозиції:

“Прохати Президію АН УРСР порушити справу вшанування Івана Федорова:

1) поставити пам'ятник; назвати вулицю його іменем в Заблудові (Білорусія), в Острозі (Волинь), у Львові (Галичина);

2) заснувати у Львові при інституті АН УРСР меморіальний музей імені Івана Федорова;

3) відшукати надгробну плиту з могили Івана Федорова та передати музею”⁷.

Час для реалізації поставлених завдань не був сприятливим, і поза декларуванням намірів справи не посунулися. Війна перешкодила здійсненню планів, повоєнні розруха і складний економічний стан не сприяли культурно-просвітньому розвою регіону. Частково і посилено працювала у цьому напрямку лише академічна бібліотека. Практично в час організаційного становлення бібліотеки наприкінці 1939 – на початку 1940 рр. відбувається і творення в її структурі Музею книги на правах окремого підрозділу у складі відділу стародруків.

Постанова Президії Академії Наук УРСР про організацію у Львові єдиного на той час в Україні Музею книги служить незаперечним аргументом на користь визнання Львова колыскою українського друкарства і потужним книговидавничим осередком, а також багатого книжкового потенціалу новоутвореної бібліотеки. Зусилля і бібліотеки в цілому, і музею зокрема були підпорядковані основному завданню бібліотек радянської доби – пропагуванню масової книги широким верствам населення. Як академічна установа, бібліотека покладала на музей надії щодо розвитку та активізації книгознавчих досліджень, до чого зобов'язувала більш ніж багата джерельна база львівських книгозбірень. Знаковим було виділення місця для музею: він розгортав свою діяльність у приміщенні, а почасти і на основі фондів бібліотеки Народного Дому – першої публічної бібліотеки для руського громадянства Львова. Не випадковим був і вибір очільника музею – Антона Генсьорського (1890–1970), фахового бібліотекаря, відповідального адміністратора, професіонала-книгознавця, довголітнього директора бібліотеки Народного Дому, людини високого професійного обов'язку, шанованого у львівському інтелектуальному колі ученого⁸.

Перші кроки музейно-організаційних робіт у бібліотеці співпали з процесами приготування до уже згаданої конференції. Тому конкретна робота з творення експозиції продовжилася наприкінці 1940 – у першій половині 1941 рр. У звіті за перший квартал 1941 р. керівник Музею констатував про завершення роботи над музейною експозицією, що включала “241 друк, 3 макети, 7 портретів, 2 карти, 5 лозунгів”⁹.

⁷ Ухвала учасників наукової конференції // Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка, Рук. 1525 III (Матеріали наукової конференції, присвяченої 500-річному ювілею книгодрукування. Львів, 25–29 жовтня 1940 р.).

⁸ Про бібліотечну діяльність А. Генсьорського докладніше див.: Колосовська О. Антін Генсьорський: матеріали до силуету бібліотекаря, книгознавця, організатора бібліотечної справи // *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаніка: зб. наук. праць*. – Львів, 2011. – Вип. 3 (19). – С. 282–294; Її ж. “Служити науковим силам” – кредо бібліотечної діяльності Антона Генсьорського (1890–1970) // *Краків – Львів: книги, часописи, бібліотеки XIX–XX ст.* – Львів, 2011. – Т. 10. – С. 450–458.

⁹ Звіт з праці в Музеї книги за 1 кв. 1941 р. // Львівська національна наукова бібліотека України (далі – ЛННБУ) ім. В. Стефаніка, відділ рукописів, тимчасовий реєстр, спр. 11i (“Museum książki”), 2 арк. Машинопис.

Загальні відомості про стан музейних фондів та напрями роботи музею книги на цьому етапі окреслено в інформативній, хоч не зовсім фаховій газетній публікації журналіста А. Аквілева¹⁰. Автор пригадав читачам про нещодавній святкування 500-річчя книгодрукування, називаючи винахід найзнаменитішою подією в історії людства. Він відзначив велику наукову і художню цінність інкунабул, а також те, що колекції першодруків “тепер є оздобленням усіх світових бібліотек”. Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР, – констатується в огляді, – має 300 інкунабул” (насправді їх кількість сягала 337 од. зб. – О. К.). Багатство книжкових пам’яток стало підставою творення у бібліотеці Музею книги. “Мета музею – показати не тільки шлях книги, починаючи від рукописної епохи середньовіччя до зразків сучасної поліграфічної техніки, але й культурно-освітнє та революційне значення книгодрукування. Багаті фонди Львівського філіалу Бібліотеки Академії наук УРСР, на базі якого організовано музей, дають змогу повністю здійснити намічені завдання”¹¹.

Очевидно, пригадуючи рекомендації конференції, Музею присвоїли ім’я Івана Федорова. Проте, така його назва зустрічається лише в документації за першу половину 1941 р. Свою високу місію музей розпочав, але в часи німецької окупації (1941–1944) був розформований, так і не розгорнувши конкретніших робіт¹².

Відновлення Музею розпочалося навесні 1946 р.: А. Генсьорського поновили на посаді “зав. відділом музею книги” з 16 квітня 1946 р., оскільки впродовж окупаційного періоду і відразу у відбудовчі часи він, перебуваючи на різних посадах, опікувався фондами бібліотечних зібрань Народного Дому та Наукового товариства імені Шевченка. У процесі формування музейної експозиції¹³ завідувач намагався відтворити еволюцію книговидання, починаючи із ксилографічних відбитків, винаходу Гутенберга і виникнення друкарень у другій половині XV ст., розвитку західноєвропейської книги XVI–XVII ст. В окремому розділі було представлено появу та поширення кириличного друку, чільне місце в якому призначалося львівському осередку, з виокремленням матеріалів про фєдорівське книговидання. Планувалося також представити вірменську та єврейську книгу, рідкісні, унікальні та заборонені видання з фондів бібліотеки, музичну та картографічну продукцію. Завершальні розділи експозиції відтворювали історію бібліотек та бібліофільського руху.

Представлене А. Генсьорським трактування розвитку книговидання свідчить як про фаховість дослідника, так і багатий книжковий потенціал музею, що уможливив презентацію і відстеження доробку практично усіх західноєвропейських та слов’янських видавничих центрів, як вагомих і знаних, так і дрібніших, часом відомих лише окремими примірниками своїх видань. Науковий пошук, до якого А. Генсьорський завжди відчував схильність, здійснювати доводилося позапланово: учений ґрунтовно вивчав доробок І. Федорова, здійснював книгознавче дослідження видань, скрупульозно збирав матеріали про друкаря для анотованого покажчика. А. Генсьорський систематично переглядав зведені до бібліотеки стародруки аби виявити цінні та рідкісні видання. У результаті такої діяльності відділ поповнився раритетами. “В розшуках друків Івана Федорова переглянуто в концентрації стародруків 727 книжок та

¹⁰ Аквілев А. Цікавий музей (Унікали музею книги при Львівському філіалі бібліотеки Академії наук УРСР) // *Вільна Україна*. – 1941. – № 130 (517). – 5 червня.

¹¹ Там само.

¹² Колосовська О. Музей книги: з історії творення // *Записки Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаніка: зб. наук. праць*. – Львів, 2010. – Вип. 2 (18). – С. 627–640.

¹³ [Генсьорський А.]. План Музею старої та рідкої книжки // ЛННБУ ім. В. Стефаніка, архів відділу рідкісної книги, 2 арк. Автограф, чорне чорнило.

відшукано три друки Федорова Заблудовське Євангеліє, Острозький “Новий завіт”, Львівський “Апостол”, – звітував очільник музею у 1948 р.¹⁴

Кінець 1948 – початок 1949 рр. можна вважати важливим моментом у творенні музею Івана Федорова у Львові. Наблизитися до здійснення задуманого дали змогу, як це зазвичай буває, ювілейні дні. На 25 лютого 1949 р. у Львові планували масштабні святкування 375-річчя з часу друкування першої книги, передбачалися також заходи вшанування друкаря. Миський комітет партії ухвалив спеціальну постанову з нагоди цієї знаменної дати, повідомляла 8 лютого газета “Львівська правда”. “У поліграфічному, педагогічному інститутах, державному університеті імені Івана Франка, у львівських закладах Академії наук УРСР відбудуться ювілейні наукові сесії. Бібліотеки Львова відкриють спеціальні літературні виставки, присвячені історії книгодрукування”¹⁵.

Підготовчі роботи до святкування розпочалися ще у 1948 р., задовго до ювілею. Документальні джерела свідчать про серйозність намірів міської влади, академічної бібліотеки і наукової громадськості щодо творення музею: “У Львові створюється спеціальний музей-заповідник імені Івана Федорова. Організована постійна комісія з вивчення літературної діяльності Івана Федорова. До складу комісії ввійшли дійсні члени Академії наук УРСР В. Данилевський, Г. Савін, М. Возняк, наукові працівники львівських закладів Академії наук УРСР М. Смішко, Б. Дудикевич, І. Крип’якевич”¹⁶. Поліграфічному інституту та поліграфічному ремісничому училищу планувалося присвоїти ім’я Івана Федорова; на будинку, в якому містилася друкарня, встановити меморіальну дошку. Обговорювалася також пропозиція встановлення у Львові пам’ятника І. Федорову.

У святковий день більшість львівських періодичних видань висвітлювали ювілейні заходи. Зокрема у “Львівській правді” під великошрифтним спільним заголовком “Іван Федоров” більшу частину шпальти зайняв матеріал члена-кореспондента АН УРСР, відомого книгознавця Сергія Маслова – огляд видавничої діяльності Івана Федорова, у якому окреслено його друкарський доробок¹⁷. “Розвиток типографічної технології у ХІХ–ХХ ст. уможливив зростання книжкової продукції, – зазначав автор, – а також доступність книги радянському громадянину на тогочасному етапі”.

Окремі колонки газети віддзеркалюють хроніку святкових подій: загальноміські збори, наукові сесії, книжкові виставки у львівських закладах Академії наук, організацію численних екскурсій місцями Івана Федорова та читання лекцій про розвиток книжкової справи в Україні, тісні культурні взаємозв’язки слов’янських народів, передовсім українського, російського і білоруського.

О 7 годині вечора в приміщенні театру ім. М. Заньковецької відбулися урочисті загальноміські збори, які організували Львівська міська рада депутатів трудящих та ювілейний комітет. Порядок денний передбачав виголошення доповіді “Іван Федоров перший друкар на Україні” та театральну виставу “Одруження Белугіна” у постановці заньківчан. В урочистостях “взяли участь коло тисячі робітників, службовців, працівників науки, культури і мистецтва, студентів, представників партійних, радянських і громадських організацій”, – констатувала преса¹⁸. “Доповідь на тему “Іван Федоров –

¹⁴ Річний Звіт про роботу бібліотеки за 1948 рік // ЛННБУ ім. В. Стефаніка, архів, оп. 1, од. зб. 162, арк. 28.

¹⁵ *Львовская правда*. – 1949. – 8 февраля.

¹⁶ Там же.

¹⁷ Там же. – № 46 (913).

¹⁸ Львів’яни урочисто відзначили 375-річчя з дня видання першої друкованої книги на Україні // *Вільна Україна*. – 1949. – 26 лютого.

перший друкар на Україні” зробив депутат Верховної Ради УРСР К. М. Пелехатий. На зборах виступили науковий співробітник львівських установ Академії наук УРСР А. І. Генсьорський, начальник обласного управління в справах поліграфії і видавництва М. Д. Данилецький, заступник директора поліграфічного інституту С. В. Воєца. На ім’я ювілейного комітету одержані привітальні телеграми з Москви, Ленінграда, Києва, Харкова, Одеси¹⁹.

Заходи святкування передбачали також експонування ілюстративно-книжкових виставок, які організувала Львівська бібліотека АН УРСР²⁰. Про масштабність виставкової діяльності свідчить збережений докладний план експозицій, розміщених у різних приміщеннях: вісім вітрин в основному приміщенні бібліотеки (Стефаніка, 2 і Коперника, 15), провідних відділах бібліотеки: чотири вітрини в музеї книги (вул. Лисенка), дві вітрини у відділі мистецтва на вул. Бібліотечній, одна вітрина у відділі на вул. Радянській, 24²¹.

А. Генсьорський брав активну участь в організації ювілейних заходів, був організатором виставки стародруків, доповідачем на ювілейному засіданні в театрі. Маючи практичний досвід творення музею книги у бібліотеці, він опрацював проект та експозиційний план майбутнього “Музею Івана Федорова” і передав його дирекції бібліотеки, про що вказав у звіті роботи Музею книги за 1948 р.²²

Саме цей документ засвідчує факт творення музею Івана Федорова: у ньому сформульовано мету створення музею, окреслено напрями його діяльності та подано докладний опис музейної експозиції (*Див. Додаток*).

“Музей ім. І. Федорова” засновують з “метою поширення культу Івана Федорова, що положив підвалини руського, українського та білоруського друкарства”, йшлося у проекті. Осідком музею було обрано “пам’яткове приміщення львівського монастиря Василян, де знаходилася типографія великого першопечатника, де проходила основна його праця, та де його похоронено”. Мета музейної експозиції – відтворити картину життя і діяльності І. Федорова, показати його внесок “у розвиток руського, українського і білоруського друкарства і через те посилення братського зв’язку руського, українського і білоруського народів, а також друкарства у слов’ян”.

Показовою можна вважати авторську концепцію творення експозиції, що передбачала реконструкцію життєвого шляху друкаря через призму цитування текстів його творів, передовсім знаних передмов Івана Федорова до читачів його видань. Планувалося якнайширше виявити і використати архівні матеріали, що розкривали б історію діяльності Федорова усіх періодів життя: московського, заблудівського, львівського та острозького.

Унаочнити експозицію мала б спеціально створена “карта діяльності” І. Федорова, макети “друкарського станка” і “типографії Федорова у Львові”, спеціально замовили портрет Івана Федорова. На експозиції планувалося представити розвиток книгодрукування та “статистику книжкової продукції кирилических друкарень на території України XVI–XVII ст.”. Окремі розділи повинні були висвітлювати “розвиток шрифту і ілюстрації від Федорова до кінця XVII ст.”, а також знайомити з основами папірництва

¹⁹ Львів’яни урочисто відзначили 375-річчя...

²⁰ Прокопович М. Виставки, присвячені виходу в світ першої друкованої книги на Україні // Там само. – 1 березня.

²¹ План виставок Львовской библиотеки АН УССР о першопечатнике Иване Федорове к 25.II.1949 // ЛННБУ ім. В. Стефаніка, архів відділу рідкісної книги, 1 арк. Машинопис.

²² Річний звіт про роботу бібліотеки за 1948 рік..., арк. 126.

та філігранології. “Важніші меценати друкарства на Україні XVI–XVII в.”, на думку організаторів музею, повинні стати органічною частиною планованої виставки, а її підсумок – вияви вшанування пам’яті Івана Федорова (ювілейні видання, наукові дослідження, назви вулиць його іменем, встановлення пам’ятників). Щорічно у день смерті І. Федорова музей зобов’язувався влаштовувати пропам’ятні засідання.

Залишається лише шкодувати, що настільки чітко і всесторонньо опрацьовану програму не реалізували. Музей Федорова у Львові, відкритий наприкінці 1977 р., мав власну концепцію творення і книжкової експозиції, і напрямів діяльності. Це була цілком нова сторінка в історії освоєння багатой книжкової спадщини Львова та друкарського доробку Івана Федорова.

Додаток

Проект “Музею Федорова”

З метою поширення культу Івана Федорова, що положив підвалини руського, українського та білоруського друкарства, засновується при Львівській бібліотеці АН УРСР “Музей ім. І. Федорова”.

Музей засновується в пам’ятковому приміщенні б[увшого] львівського монастиря Василян, де знаходилася типографія великого первопечатника, де проходила основна його праця, та де його похоронено.

Експозиція ставить метою якомога повніше розгорнути на фоні марксо-ленінських лозунгів (висловів) про значення друку:

I. Картину життя і діяльності І. Федорова.

II. Плоди діяльності І. Федорова в розвитку руського, українського і білоруського друкарства і через те посилення братського зв’язку руського, українського і білоруського народів, а також друкарства у слов’ян.

III. Ріст культу І. Федорова.

У зв’язку з цим експозиція покаже:

Експозиційний план:

I. Життя і діяльність

1. Виймки з автобіографії за виданнями (передмовами) Федорова.

2. Архівні акти про Федорова.

3. Карта діяльності І. Федорова.

4. Федоров у Москві:

а) види Москви XVI ст.;

б) Іван Грозний і друкарня Федорова (Ілюстрований матеріал);

в) “Апостол” 1563–4 р. поруч із зразками рукописної книжки XVI ст. і література про “Апостол” 1563 р.

5. Федоров в Заблудові:

а) види Заблудова;

б) меценат Хоткевич;

в) Євангеліє учительное 1569 р. (поруч для порівняння фотознімки шрифту, заставок і ініціалів московського Апостола).

6. Федоров у Львові:

а) види Львова XVI–XVII ст.;

б) план передмість Львова;

- в) львівська Ставропігія;
 - г) львівські передміські брацтва (фото актів);
 - д) Апостол 1574 р. (поруч основної літератури про нього).
7. Федоров в Острозі:
- а) види Острога, замок кн. Острожських;
 - б) фото актів про Острожську Академію, брацтва та про діяльність Федорова з передмов острожських видань І. Федорова;
 - в) Острожські видання І. Федорова: “Новий завіт” 1580, “Біблія” 1581 (поруч основні твори про них та зразки скорописних рукописів для пояснення шрифту біблії).
8. Останній львівський період і смерть Федорова:
- а) види церкви Василян;
 - б) намогильна плита;
 - в) фото актів про смерть і завіщання Федорова, про продаж типографії Федорова.
9. а) станок І. Федорова;
- б) макет типографії Федорова у Львові;
 - в) портрети Федорова.

II. Плоди діяльності Федорова

1. Друкарі Мстиславець і Тимофеев – товариші І. Федорова.
2. Список важніших друків XVI–XVII ст. українських, російських і білоруських (література про них).
3. Карта російських, українських, білоруських друкарень XVI–XVII ст.
4. Статистика книжкової продукції кириличних друкарень на території України XVI–XVII ст. (діаграми, важніші зразки книжок, література по цьому питанні).
5. Генетичний розвиток шрифту і ілюстрації від Федорова до кінця XVII ст. (фото: шрифтів, заставок, кінцівок, ініціалів і т.д., література по цьому питанні).
6. Папір східнослов’янських типографій XVI–XVII ст.:
 - а) зразки паперу;
 - б) фото філігранів.
7. Важніші меценати друкарства на Україні XVI–XVII в. (на основі присвят) – фото присвят, гербів, портретів, література.

III. Культ Федорова

1. Класики марксизму-ленінізму про значення друку.
2. Література про Федорова.
3. Ювілейні видання.
4. Ювілеї (афішки, програми, промови).
5. Назви вулиць і т. д. імені Федорова, їх фото, види міст, пам’ятники.
6. Копія московських пам’ятників.

Кожного року в день смерті І. Федорова в місяці грудні музей влаштовує святочне засідання.

Джерело:

[Генсьорський А.] Проект “Музею Федорова” // ЛННБУ ім. В. Стефаника, архів відділу рідкісної книги. 3 с. Машинопис.

ESTABLISHMENT OF THE IVAN FEDOROV MUSEUM IN L'VIV (1948–1949)

Ольга КОЛОСОВСЬКА

*L'viv Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine,
2, V. Stefanyk Str., L'viv, 79000, tel. (032) 276-77-53,
e-mail: rarebook@lsl.lviv.ua*

Archival documents disclosing the twists and turns of establishing the Book Museum and the Ivan Fedorov Museum in L'viv in 1940s are coming into the scientific circulation. The article highlights the areas of research of the initial stage of book printing in Ukraine on the whole and book heritage of Ivan Fedorov in particular. The contribution of A. Hensiorskyi into the organization of the Ivan Fedorov Museum and popularization of monuments of literature has been analyzed.

Keywords: library, museum, book printing, old-printed book, book collection, a monument of literature.

ОБРАЗОВАНИЕ МУЗЕЯ ИВАНА ФЁДОРОВА ВО ЛЬВОВЕ (1948–1949 гг.)

Ольга КОЛОСОВСКАЯ

*Львовская национальная научная библиотека Украины имени Василия Стефаныка,
ул. В. Стефаныка, 2, г. Львов, 79000, тел. (032) 276-77-53,
эл. почта: rarebook@lsl.lviv.ua*

В научный оборот вводятся архивные документы, раскрывающие перипетии образования во Львове Музея книги и Музея Ивана Фёдорова в 1940-х гг. В статье освещены направления исследования начального этапа книгопечатания в Украине в целом и книжного наследия Ивана Фёдорова в частности. Выделен вклад А. Генсёрского в организацию Музея Ивана Фёдорова и популяризацию книжных памятников.

Ключевые слова: библиотека, музей, книгопечатание, старопечатная книга, книжная коллекция, книжный памятник.

Стаття надійшла до редколегії 23. 12. 2011

Прийнята до друку 11. 04. 2012